

Fővárosi Ítéltábla

14.Gf.40.025/2018/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Székely Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes ellen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. november 16. napján kelt 29.G.40.665/2017/8. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget. A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes keresetében annak a megállapítását kérte, hogy a felek között 2007. október 11. napján létrejött MBHC07/048078 számú kölcsönszerződés utolsó bekezdésének azon rendelkezése, amely szerint „Jelen kölcsönszerződés egyedi része kizárólag a MCSK-0701 számú Általános Szerződési Feltételekkel – illetve annak esetleges módosításával – együtt érvényes, melynek a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését az Adós ezen szerződés aláírásával is igazolja.” a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdésének j) pontja értelmében tisztességtelen és a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis, így joghatás kiváltására alkalmatlan, ezért kötelezettséget nem jelent a számára.

2.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, mert álláspontja szerint a hivatkozott szerződési feltétel mindenben megfelel a szerződéskori deviza alapú ügyletekre vonatkozó pénzügyi gyakorlatnak, és a hivatkozott ÁSZF a kölcsönszerződés részévé vált. A támadott kikötés nem szerződéses jogot vagy kötelezettséget szabályoz, hanem a szerződéskötéssel összefüggő ténymegállapításokat tartalmazza, valamint utalt az EBH2011. 2413. számú jogesetben kifejtettekre.

3.1.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte 20.000 forint perköltség megfizetésére, továbbá megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

3.2.

Az ítéletben tényként állapította meg, hogy a peres felek 2007. október 11. napján – kölcsönkérelem benyújtását követően – MBHC07/048078 szerződésszámú, deviza alapon nyilvántartott kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes mint hitelező 2.660.000 forint összegű, svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felperes mint adósnak gépjármű vásárlásához, aki azt 120 hónap alatt, havi 34.946 forint törlesztőrészletben vállalta visszafizetni. A megállapodás utolsó bekezdése rögzítette a keresettel érintett rendelkezést. A felperes a gépjárművet a ... Márkakereskedés és Gépjárműszerviz Kft.-től vásárolta meg. Az alperes 2015. április 17. napján a felperessel elszámolt, az elszámolást megküldte a részére, majd a szerződést a 2015. évi CXLV. törvénynek megfelelően a fizetési kötelezettség forintosításával módosították.

3.3.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indoklásába megállapította, hogy a felek között a régi Ptk. 685. § e) pontjában szabályozott fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, ami a DH törvények hatálya alá tartozik, azonban a felperes olyan szerződési feltételt támadott, amely esetében a jogkövetkezmények levonása iránti kérelem előterjesztése fogalmilag kizárt, így a keresetet érdemben vizsgálta. Nem fogadta el az alperes álláspontját, hogy a szerződés legutóbbi módosítása, annak forintosítása folytán a felperes ne hivatkozhatna az eredeti szerződés egyes pontjainak érvénytelenségére. A régi Ptk. 205. § (1) bekezdése, 205/A. § (1) bekezdése és 205/B. §-a, valamint vonatkozó PK vélemény alapján megállapította, hogy a perbeli fogyasztói kölcsönszerződés támadott rendelkezése olyan, egyedileg meg nem tárgyalt kikötés amelyet az alperes

blankettaszerződésekben alkalmaz. A felperes a kölcsönszerződés egyedi részében vastagon kiemelt szöveg szerint ismerte el az ÁSZF átvételét, melyet követően évekig a szerződésben és az ÁSZF-ben foglaltak alapján teljesített, így megállapította, hogy az Üzletszabályzat – helyesen: ÁSZF – rendelkezései a szerződés részévé váltak arra is figyelemmel, hogy a jogszabály szerint a hitelezőnek nem kell átadnia az ÁSZF-et, elég ha megismerhetővé teszi annak tartalmát a fogyasztó számára, és azt a fogyasztó akár ráutaló magatartással elfogadja.

3.4.

Érdemben vizsgálta, hogy a támadott rendelkezés tisztességtelen-e arra tekintettel, hogy a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára fordítja meg. Ehhez a régi Ptk. 209. § (1), (4), (5) bekezdését és 209/A. §-ának rendelkezéseit, valamint a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontját vette alapul. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a támadott rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordítja meg, mert a bizonyítási kötelezettség nem az alperes által alkalmazott általános szerződési feltétel és tartalmának következménye, hanem a felperes esetlegesen valótlan nyilatkozata miatt következik be, amikor a felperesnek az általa aláírt nyilatkozattól eltérő tényállítást kell bizonyítania. A felperes ugyanis nem azt ismerte el, hogy az ÁSZF-ben foglaltakat egyedileg megtárgyalták, hanem csak azt, hogy azt megismerte és elfogadta. A szerződés támadott pontja, mint szabványzáradék egy tényállítást tartalmaz, a felperesnek pedig a szerződés aláírása előtt lehetősége lett volna hiányolni az Üzletszabályzatot – helyesen: Általános Szerződési Feltételeket – és végső esetben a szerződés aláírását megtagadni, másrészt a teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben bizonyíthatja, hogy az Üzletszabályzatot nem ismerte meg, így e rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordítja meg. A felperes a támadott rendelkezés alapján nem ismert el előre semmilyen tény, adatot. Az elismerés olyan, már megtörtént tényre vonatkozik, hogy az ÁSZF-et az alperes megismerhetővé tette, átadta, valamint a felperes általi elfogadását igazolja. Amennyiben ezek nem történtek meg ténylegesen, a felperes megtagadhatta volna az aláírását. Az elsőfokú bíróság így arra az álláspontra helyezkedett, hogy a támadott rendelkezés folytán a felperes mint fogyasztó terhére a szerződésből eredő jogok és kötelezettség egyensúlya nem bomlott meg, az a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakat nem meríti ki. Utalt arra, hogy a hivatkozott, az Európai Unió Bíróságának (EUB) C-449/13. számú ügyben hozott ítélete sem azt rögzíti, hogy a szabványzáradék tisztességtelen, csak azt, hogy a bizonyítási terhet önmagában nem fordítja meg.

4.1.

A felperes fellebbezése elsődlegesen az ítélet megváltoztatására, kereseti kérelemnek helyt adó

határozat hozatalára, másodlagosan a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján lényeges eljárási szabálysértésre figyelemmel, harmadlagosan pedig a bizonyítási eljárás nagy mértékű kiegészítésének szükségessége okán a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára irányult. Kérte ezen túl az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

4.2.

A fellebbezés indokolásában kifejtette, hogy a szerződés támadott rendelkezése általános szerződési feltételként vált a fogyasztói szerződés részévé, s tartalmát tekintve deklarálja az ÁSZF megismerését, a kapcsolódó tájékoztatás megtörténtét, rendelkezéseinek elfogadását. Ezzel az ÁSZF átvétele és megismerése tekintetében fogyasztóként a hátrányára állapítja meg a bizonyítási terhet. Hangsúlyozta, hogy az ügyletkötés helyén nem állt rendelkezésre az Üzletszabályzat amiből azt megismerhette volna, és nem kapott arra vonatkozó tájékoztatást sem, hogy hol tud utána nézni az Üzletszabályzatban foglalt további feltételeknek. A bizonyítási teher megfordítása kapcsán az EBH2011. 2413. számú jogesetben foglaltakra hivatkozott, valamint az Európai Unió Bíróságának C-449/13. számú ítéletére, amely akként foglalt állást, hogy a fogyasztó előzetes tájékoztatására, valamint hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettségek teljesítését minden esetben a hitelezőnek kell bizonyítania. A tájékoztató átvételére és megismerésére vonatkozó szabványzáradék erre önmagában nem alkalmas, a bizonyítási terhet nem fordítja meg, ebben az esetben is a hitelezőt terheli. Az ítélet 30. pontját idézte, amely szerint az ily módon meghatározott szabványzáradéknak nincs bizonyító ereje.

4.3.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján nem tájékoztatta az alperest arról, hogy neki kell kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a blankettaszerződést mint egyedi szerződést megtárgyalták. Végül sérelmezte az alperes jogi képviselőjének megállapított munkadíj mértékét, ami álláspontja szerint eltúlzott, ezért kérte a mérséklését arra tekintettel, hogy egyetlen alkalommal sem jelent meg a tárgyaláson, és mindössze egy érdemi ellenkérelmet terjesztett elő, ami a 600.000 forint pertárgyértékre figyelemmel a 20.000 forint munkadíjat nem indokolja.

5.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta annak helyes indokai alapján. Hangsúlyozta, hogy a támadott szerződési feltétel tisztességtelensége nem

vizsgálható, mert nem a felperest terhelő szerződéses kötelezettséget, illetve az alperest illető szerződéses jogosultságot szabályoz, a felperesre egyoldalú rendelkezést nem foglal magába, mindössze a szerződéskötéssel összefüggő ténymegállapításokat tartalmazza. A felperes egy, a múltban már megtörtént tényt ismert el, nevezetesen hogy az ÁSZF-et megismerte és elfogadta, így nem állítható, hogy előre ismerte volna el bármilyen tény megtörténtét. Nyomatékosan hivatkozott arra, hogy a támadott rendelkezés nem az általános szerződési feltételek között, hanem a blankettaszerződésben közvetlenül a felek aláírására rendszeresített hely fölött található, így utalt az EBH2011. 2413. számú jogesetben ezzel összefüggésben kifejtettekre. A GK 37. számú állásfoglalás és a BDT2013. 3013. számú döntés alapján hangsúlyozta, hogy az egyoldalúan, előre meghatározott szerződési feltétel másik szerződő fél általi megismerése és kifejezett elfogadása elégséges ahhoz, hogy az a szerződés részévé váljon. Az Hpt. 203. §-ának megfelelően pedig lehetővé tette, hogy a felperes a szerződés tartalmát megismerje, amit a felperes nem csak az egyedi kölcsönszerződésben, hanem a kölcsönkérelem hátoldalán lévő külön megállapodás aláírásával is elismert, megerősített. A támadott rendelkezés azt igazolja és támasztja alá, hogy a felperes a kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF-eket kifejezett nyilatkozáttal elfogadta, ami így a régi Ptk. 205. § (3) bekezdése értelmében az egyedi kölcsönszerződés részévé vált. A felperes által hivatkozott C-449/13. számú ügyben hozott EUB ítélettel szemben hangsúlyozta, hogy az adott esetben nem szabványzáradékban fogadta el a felperes az ÁSZF-et. Végül a felperes által sérelmezett munkadíj tekintetében utalt arra, hogy azt az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontjától eltérően, – amely alapján a 600.000 forint pertárgyérték 5 %-a szerint 30.000 forint lett volna a jogi képviselő munkadíja – mérsékelt összegben – 20.000 forintban – állapította meg, így az a jogszabály szerinti legalacsonyabb – 10.000 forint – munkadíjhoz képest sem tekinthető eltúlzottnak.

6.1.

A felperes fellebbezése alaptalan.

6.2.

Az ítélet tábla a fellebbezési kérelmet a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek felhívás ellenére tárgyalás tartását nem kérték.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt teljes terjedelmében vizsgálta felül.

6.3.

A felperes kérelme az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult súlyos eljárási szabálysértésre és a bizonyítás nagymértékű kiegészítésének szükségességére hivatkozással, utóbbira azonban a fellebbezésében semmilyen indokolást nem terjesztett elő, kizárólag a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettség megsértését állította. A keresete azonban kizárólag a kölcsönszerződés megjelölt feltétele érvénytelenségének megállapítását célozta, annak megállapítását nem kérte, hogy az ÁSZF nem vált a szerződés részévé, és az alperesnek sem volt olyan – a felperes által vitatott – hivatkozása, hogy a szerződés támadott feltételét egyedileg megtárgyalták. A bíróságnak a Pp. 3 § (3) bekezdése értelmében azon tényekre kell tájékoztatást adni, amelyek az ügy eldöntése szempontjából jelentőséggel bírnak akár a felek eltérő tényállításai, akár a jogi megítélés szempontjából. Az elsőfokú bíróság a 6. sorszámú jegyzőkönyv első oldalán a felperes keresetében és az alperes ellenkérelmében előadottakhoz képest megfelelően osztotta ki a bizonyítási terhet és adott a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatást a bizonyítandó tények köréről és a bizonyítási teherről. További, a felperes által hiányolt tájékoztatásra nem volt szükség, az elsőfokú bíróság így eljárási szabálysértés nélkül hozta meg döntését és a másodfokú bíróság sem ítélte úgy, hogy a perben valamely további tény bizonyítására lett volna szükség tekintettel arra, hogy a kereseti kérelem alapján a bíróságnak jogkérdésben kellett állást foglalnia. Erre tekintettel az ítélet hatályon kívül helyezésére az ítéltábla nem látott alapot.

6.4.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, döntésével egyetért, indokolását azonban csak részben osztja.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek között létrejött fogyasztói kölcsönszerződés a DH törvények hatálya alá tartozik, azonban a támadott szerződési feltétel vagyonmozgással nem jár, így a DH 2 törvény szerinti jogkövetkezmény levonása iránti kereset előterjesztésére a felperes nem volt kötelezett. Helytállón állapította meg azt is, hogy a támadott rendelkezés olyan egyedileg meg nem tárgyalt kikötés, amelyet az alperes blankettaszerződésekben alkalmaz, ezért mint általános szerződési feltétel tisztességtelensége érdemben vizsgálható a felperes által megjelölt jogszabályi rendelkezések alapján. Helytállón jutott arra a következtetésre is, hogy a bizonyítási terhet a támadott rendelkezés nem fordítja meg, ez azonban kizárólag a támadott feltétel

első felére vonatkozik.

6.5.

A szerződési feltétel első része ugyanis kizárólag annak az elismerését rögzíti, hogy a felek szerződése nem kizárólag az egyedi, hanem az ahhoz tartozó általános szerződési feltételekből is áll, azaz a felperes az alperessel egyezően elfogadja, hogy az általa a szerződéshez előzetesen elkészített ÁSZF és annak rendelkezései, valamint az egyedi szerződés együttesen képezik a szerződés tartalmát és határozzák meg a felek jogait és kötelezettségeit. E kikötéssel a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltaknak tettek eleget, amely rendelkezés értelmében az ÁSZF szerződés részévé válásához szükséges, hogy annak alkalmazója lehetővé tegye, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. Az adott esetben a felek a támadott feltétel első részében a régi Ptk. e rendelkezésének tettek eleget, azaz az ÁSZF-et a szerződésük részévé tették.

6.6.

Ez az elfogadás a bizonyítási terhet nem változtatja meg és nem teszi terhesebbé a fogyasztóra nézve, illetve nem olyan kikötés, amelynek következtében a bizonyítási teher a fogyasztó hátrányára változik meg. A rendelkezés első feléből semmiféle bizonyítási kötelezettség nem hárul a felekre, különösen nem olyan, amelyet az adott rendelkezés változtatna meg, ezért a hivatkozott Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja e körben nem értelmezhető. A fogyasztónak az a nyilatkozata, amellyel elfogadja, hogy a blankettaszerződés melléklete az ÁSZF, és az abban foglalt rendelkezések együttesen képezik a felek szerződéses akaratát, nem jelenti azt, hogy az ezekben szereplő rendelkezések egyedileg megtárgyaltak lennének, így az adott szerződési nyilatkozattól a bizonyítási teher nem fordul meg, ahogyan azt a Kúria az alperes által is hivatkozott EBH2011. 2413. számú jogesetben kifejtette.

6.7.

Az alperes helytállóan hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a támadott szerződési feltétel tisztességtelensége annak második felére vonatkozóan nem vizsgálható, mert az nem foglal magába a felperest terhelő szerződéses kötelezettséget és jogosultságot; mindössze a szerződéskötéssel összefüggő ténymegállapításokat tartalmazza. A támadott feltétel második fele a felperes fellebbezési hivatkozásával szemben az Általános Szerződési Feltételek átvételét és azok megismerését rögzíti, ami nem szerződéses nyilatkozat, mert nem akaratnyilatkozat, hanem

egyszerű tényállítás, illetve tudomáskijelentés. Szerződéses nyilatkozat ugyanis a régi Ptk. 205. § (1) bekezdése értelmében a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése, valamely lényeges vagy bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésben való megállapodás, amelyből jogok és kötelezettségek keletkeznek. A régi Ptk. 209. § (1) bekezdése is akként határozza meg a tisztességtelen szerződési feltétel fogalmát, és azt minősíti tisztességtelennek, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a szerződést kötő másik fél hátrányára állapítja meg, azaz csak annak a szerződési feltételnek a tisztességtelensége vizsgálható, amely valamely kötelezettséget vagy jogot határoz meg. A perbeli tudomáskijelentés, tényállítás tisztességtelensége ezért érdemben nem vizsgálható. A felperes fellebbezésében foglaltak ezért a támadott feltétel utóbbi részére nem értelmezhetők, így érvei nem alkalmasak az elsőfokú ítéletben foglaltak megdöntésére.

6.8.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a fellebbezésben hivatkozott, az Európai Unió Bírósága által C-449/13. számon hozott ítéletből a felperes által kiemelt részek, így a 30. pont, és a további idézetek nem bírnak relevanciával, mivel az Európai Unió Bíróság ezen ítéletében a 2008. június 11-től hatályos 2008/48/EK Európai Parlament és Tanács Irányelvének rendelkezéseit értelmezte, annak 5. és 8. cikkét, amely a hitelezőnek a fogyasztók felé fennálló, a szerződéskötést megelőző tájékoztatási, valamint a fogyasztó hitelképességének értékelésére vonatkozó kötelezettségéről rendelkezik. Az Irányelv 5. cikke a hitelező kötelezettségeként rögzíti a fogyasztó tájékoztatását a hitelmegállapodás megkötését megelőzően, és a különböző ajánlatok összehasonlításához szükséges információk teljes körű rendelkezésre bocsátását az „Általános európai fogyasztói hiteltájékoztató” című formanyomtatvány formájában. Ennek megtörténtéhez, a fogyasztó teljes körű tájékoztatásához kapcsolódik a hivatkozott EUB ítélet, melynek 31. pontja kimondja, hogy a szerződési feltétel tisztességtelensége a bizonyítási teher megfordulása miatt a perbelihez hasonló szabványzáradék esetén akkor állapítható meg, ha az a fogyasztó arra vonatkozó elismerését tartalmazza, hogy a hitelező maradéktalanul és megfelelő módon teljesítette a reá háruló szerződéskötést megelőző kötelezettségeket. Az adott esetben azonban a támadott rendelkezés első része az ÁSZF elfogadásáról és nem a hitelezőt terhelő valamely tájékoztatási kötelezettség megtörténtének elismeréséről szól, így a hivatkozott ítélet és annak megállapításai még analóg módon sem alkalmazhatók a perbeli szerződési feltételre.

6.9.

A felperes alaptalanul sérelmezte a jogtanácsossal eljáró alperes részére megállapított perköltség mértékét. Az ítélet tábla rámutat ugyanakkor arra, hogy e körben az elsőfokú bíróság indokolása nem áll összhangban a per adataival, tévesen utal az ügy bonyolultságára, a tárgyalások számára és a felek által előterjesztett előkészítő iratok mennyiségére, mivel ezek hiányában a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján nem lehetett indokolt a magasabb mértékű munkadíj. Az adott esetben az IM rendelet 3. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés az irányadó, amely szerint ha a pertárgy értéke nem állapítható meg, munkadíjként minden megkezdett tárgyalási óránként, valamint a pert megelőző és a peren kívül végzett, igazolt tevékenységért óránként 5.000, de legalább 10.000 forint állapítható meg. Az adott esetben a pertárgy értéke nem meghatározható, így ezt a rendelkezést kellett alkalmazni. Az ügyben az elsőfokú bíróság egy érdemi tárgyalást tartott 2017. augusztus 29-én, melyen a felek egyike sem vett részt, majd a folytatólagos tárgyaláson a felek távollétében a tárgyalást berekesztette és ítéletet hozott. A felperes helytállóan utalt arra, hogy az alperes jogi képviselője mindössze egyetlen érdemi ellenkérelmet terjesztett elő 2017. augusztus 23-án, ez azonban igen részletes, 10 oldalból áll, ismerteti a hasonló ügyekben hozott határozatok tartalmát és mindenre kiterjedő részletes védekezést tartalmaz további mellékletekkel. Ezek összeállítása és megszerkesztése a felperes keresetlevelének elolvasásával és értelmezésével együttesen 4 munkaórát nyilvánvalóan kitett, ezért az IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság által elfogadott 20.000 forint (4 x 5000) megállapítható volt, az nem minősül eltúlzottnak.

6.10.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta

7.

Az eredménytelen fellebbezés folytán a felperest kötelezte a másodfokú eljárásban az alperes oldalán felmerült jogtanácsosi munkadíj megfizetésére a Pp. 78. § alapján azzal, hogy a személyes költségmentessége folytán le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illetéket helyette a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2018. év április hó 25. napján

. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Buglyó Gabriella s. k.
előadó bíró

. Balsai Csaba Zoltán s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági tisztviselő